

župan — tlačan! Splaše ga po konci, če kje gori, če je povodenj, toča, goveja kuga, kolera; če se vrše razprave zaradi davka, klasifikacije konj, vojaški nabor — ko bi hoteli še naštevati, treba nam ogromnega prostora! Vsaki babi naj bi gledal v koš, kaj ima notri, če nima nezrelega sadja, popačenega mleka, masla itd.

Ker ima dan z nočjo vred le 24 ur, zato se je čuditi, da zamore opraviti, kar treba za dom; marsikateremu županu pa je županovanje tudi že prizadjalo gmotnih škod pri gospodarstvu. Ali naši slovenski župani potrpe, potrpe tudi, ako jih nadlegujejo različnjaki z nemškimi dopisi; kaj ne bi potrpel! saj smo ustvarjeni za trpljenje in za trud.

Po treh letih preteče opravilna doba županova. Vodil je po najboljši moči in vesti krmilo občine, marsikaj žrtoval, mnogo grenkote vžil. Ali hvale, te ljube zahvale naj nikar ne pričakuje od svojih občanov. Ako je še tako skrben bil, kopica nezadovoljnejev se še vendar najde.

Pri kozarci nosijo delovanje njegovo po čeljustih, očitajo mu to in ono, klepetajo kar tako tje v en dan in — pijejo tako dolgo, da se sami razcepijo v dva tabora. Nasledki niso nikoli dobri.

Zato pa klobuk raz glavo pred poštenim, vestnim slovenskim županom. Truda in skrbni polno je njegovo delovanje, nehvaležnost, so vraštvo in obrekovanje njegovo plačilo!

Gospodarske stvari.

O bezgu in njegovi koristi.

Ni iz lehka kako grmovje, ki ne terja manj, kakor bezeg, za to, da lepo vzraste in marsikako koristi pri gospodarstvu. Da je zemlja le nekaj mokrotna, služi bezgu, zato ga najde človek na odsojni strani poslopij, ob smetiščih, ob kupih kamenja itd. Skorej ni tako puste zemlje, da mu ne ugaja, skrbi pa že celo ne terja nobene.

Škoda, da se premalo obraja korist bezga. Njegov sad uporablja se le malo kje, najbolj še velja cvetje, nekaj za to, ker ima cvetje posebno prijeten okus, nekaj pa za to, ker je nekako vračilo.

Bezeg zdrži marsikako nevoljo, najhuja zima mu dene malo in zato še se nahaja tudi visoko v gorah. Za gorjance bi torej bezeg, kakor težko kaj druga, sodil. V vsaki legi še raste, bodi v osojni ali odsojni, se vé, da mu godi najboljše dobra prst; če je rahla in ne presuhotna, pa mu je še s tem ljubša. Sadeže t. j. sveže veje vtekneš v zrahlano in vlažno prst, pa ti že raste.

Za rabo pa je les, listje, cvetje in sadje. Marsikaj se nareja iz lepo belega lesa, listje

se porablja za mrčes — za to, da ga odpraviš iz hiše ali hleva. Listje se tudi suši in napravljajo se iz njega potlej nek čaj. Le-ta se pije gorek in pomaga pri nahodu, kašlju, driski, trganji po udih itd. Če že ne pomaga vselej, za prvo silo pa je vendar le pri roki.

Sad, t. j. jagodje bezgovo rabi se pri nas pa menda najmanj in vendar je to jagodje za marsikaj dobro. Naj navedemo za primer nekaj tacih reči.

Bezgovno sočje. — Jagode se posmukajo, za tem se denejo v vodo in skuhajo, pa prav dobro. Na to jih vsiplješ na sito in zmučkaš, ta ti nateče polni lonec tega soka. Le-ta sok se potem še prekuha; pene pa se odpravljajo pri kuhanji in kar ostane, to se spravi v kako steklenico. Če se steklenica dobro zadela, tedaj če se zatrče vtakne v nje vrat in pa zapečati okoli in okoli, to ti ostane potlej tak sok dolgo časa za rabo. Iz njega se naredi okusna juha, ako se ga dene nekaj v vodo in pa s sladkorjem pomeša. Tega vzameš več ali manj, kakor so pač ljudje, za katere kuhaš, več ali manj sladkojedni. Ako imaš pri roki še kopišnja, to je enako pridelanega sadu kopišnjic in deneš vsacega enako mero v vodo, da se ti lepo skuha, tedaj pa ti bode juha še posebno dobra.

Bezgov močnik. — Ako ima gospodinja veliko bezgovih jagod, lahko napravi za na mizo bezgov močnik. Napravi se tak močnik, kakor se dela češpljev. Posebno dober pa postane tak močnik, če se bezgu pridene blizu polovica češpelj ali pa sliv.

Bezgovno vino. — Da se dela iz bezgovih jagod tudi vino, ne gre morebiti ljubeznjivi bralki in še manj bralcu v glavo, vendar pa je resnica. V krajih, kjer ne raste trs, pač pa imajo bezga dovolj, dela se tudi vino iz bezgovih jagod. Okus mu je bojda prav prijeten, posebno lepa pa mu je barva. Napravljajo pa se to vino, kakor sploh iz sadja.

Kakor se torej vidi, daje se tudi bezeg obrniti v prid, ako le kdo hoče. Juha in pa še posebej vino iz bezga utegne ustrezati bolnikom, posebno ta čas, če jih drži bolezen dolgo v postelji in že človek ne zna, kaj jim napravi, da še jim ugodí in jim napravi še kako spremembo.

Zmrzla jajca.

Sedaj je sicer zima že pri kraji in ljuba spomlad se nam ponuja z vso svojo lepoto, vendar pa še poročamo dnes, o posebnem zdravilu — o takem za zmrzla jajca. Ni redko, da zmrznejo jajca v shrambi, ki ni dovolj topla ali pa tudi, ako znese kura jajca na takem kraji, da jih ne najde človek koj h kratu. Kaj je početi s takim jajcem? Ako skuhaš tako jajce ali ga stereš za kako jed, ne velja ničesar, vendar pa tako jajce ni za to, da ga zavrže skrbna in modra gospodinja. Ona dene ga v

studenčnico, pa z jajcem vred vsiplje tudi nekaj kuhinjske soli v vodo. Nekaj časa naj ostane tako jajce potem v vodi in ono ti postane dobro. Taka voda namreč vzame jajcu zimo in ne pozna se več na njegovem okusu, da je bilo zmrzlo.

Sejmovi. Dne 7. aprila v Dobji in v Poličanah. Dne 9. aprila v Vojniku, v St. Lenartu v Slov. Gor., v Mariboru (za konje in živino), pri M. Snežni in v Rogatci. Dne 10. aprila v Koprivnici. Dne 11. aprila na Vranskem in v Imenem (za svinje) in dne 12. aprila na Bregu pri Ptui.

Dopisi.

Iz Ivanjec. (Bralno društvo.) Od vseh krajev beremo dopise, le od nas ni duha, ni sluha in bralci bi lahko mislili, da smo zaspali. Pa to ni res. Da se bodo prepričali, hočem toraj tukaj nekaj vrstic napisati, da zvedo, kako da še se tukaj imamo. Hvala Bogu sedaj, ko se nam je sneg, katerega smo tako ježno skozi okna gledali, umaknil, je že veselejši čas; zdaj lahko že delamo zunaj, ter čistí zrak srkamo. Sedaj se nam tudi začnjenja delo na polji, in ker je bila zima tako dolga, se nam ga je toliko nakopičilo, da ne vemo, katerega bi se najprej lotili. Oh, da bi se le začeli tudi pri nas za delo na narodnem polju vsaj nekoliko brigati. Časopisi nam zmiraj donasajo, kako da se okolo nas snujejo društva in sicer pri sv. Jurji na Ščavnici imajo že pevsko in bralno društvo. Slava njim! Ali bi bilo napačno, ko bi si tudi mi eno osnovali? N. pr. podružnico družbe sv. Cirila ali pa bralno društvo. Posebno bi ugajalo bralno društvo, da bi si mladina lahko izposojevala lepih podučnih bukev ter si pridobivala duševne moči in omike. Mislim, da bi tudi družbenikov ne manjkalo. Sprva bi že menda po časi slo, pa ko bi ljudje uvideli, da je reč sama na sebi dobra in poštena, ter za blagor naroda, bi koj pristopali. Dragi slov. domoljubi naše fare, katerim Vam je zmožnost dana, tako reč bolj na tanko presoditi in jo vedeti dobro upeljati, da se ne razruši, temveč obilen sad rodi, storite nekaj za pošteno reč, da ne bodemo za drugimi zaostali, temveč napredovali v duhu čednosti in kreposti. „Kjer se habri vodja prikaže, tam tudi pogumnih vojakov ne manjka“. Daj Bog, da bi te besede ne bile bob v steno. Zvonimir.

Iz Ljubnega. (Novačenje.) Nesreča se je pri nas, dne 11. m. m. vsled neprevidnosti zgodila. Razdelili so se ta dan „pozivi“ v nabor novih vojakov. V svoji domišljavosti, ki je žalibog premnogokrat mladeničem v tisti dobi, ko imajo „liste“, lastna, so nekateri menda menili, da jim je dolžnost dati za vino, in sicer

bolj, kakor navadno v kozarce pogledati. Trije izmed njih so okolo 9. zvečer šli skozi trg in jeden je z malo zbadljivo besedo hlapca Valentina Stiplovška razžalil, rekši mu, da naj gre spat! Razžaljeni ni poznal nikake šale, se začne z njimi prepirati, da nastane pretep. Stiplovšek vzame pri tem nož iz žepa, ter ubode Cirila Premoža v levo nogo tako nesrečno, da mu ravno žilo prereže. Vsled te rane ni bilo njegovemu življenju več rešitve. Kri mu je iztekla, in čez četrte ure bil je mrtev. V. Stiplovška so prijeli in c. k. orožnikom izročili. Doma je od St. Eme, in je še le pred dobrim mesecem na Ljubno prišel. Ker je Premož le v nogo ranjen, sklepa se, da zločinec ni najhujšega nameraval; vendar nesreča je hotela, da je nož, ki naj se v prepirih ne rabi, smrtno rano zaval.

Iz Cezanjevec. (Krajni šolski svet) Volitve v krajni šol. svet so pri nas povsod povoljno izpadle. Izjemo dela samo Zgornji Kamenščak; tam so izvolili v krajni šolski svet Cezanjevski nekaj posebnega moža, gosp. Ivana Akermana, ki nas opominja na neblage čase Premiersteinove dobe, kojemu je bil enkrat on prava roka, dokler ga ni potem ta gospod sam povrgel, tako da se ne sme več prè pokazati v Ptui. Ta mož je bil izvoljen po nasvetu g. Iv. Slaviča, krčmarja in posestnika na Kamenščaku; tota pa misli, da ima itak vse Kamenščance že v žepu, ker jim prodaja smrdečo lančevino za dragi denar, ter zna igrati na nemški klarinet in trobiti v nemški rog, naučil se je namreč tudi nekaj po nemški žvekati. In to ga povzdiguje črez vse druge njegove sosedo. Čudna je cela ta reč. Zgornji Kamenščanci boste imeli vendar v Vaši sredini moža poštenjaka, če tudi ne bi bil veliko posestnik, ki je sposoben za ta časten posel in vreden Vašega zaupanja. Ovemu novoizvoljenemu udu krajnega šolskega sveta pa svetujemo, naj pusti ta častni posel, ker ta ni za nj; g. Slaviču pa: „Povej mi, s kom si se tovarišil, povem ti, kdo si.“

Od Sv. Vrbana pri Ptui. (Cerkev. Vinogradi.) Že pred večimi leti, ko so bili tukaj č. g. župnik Matijašič, je bilo namenjeno, da bi se naša farna cerkev in sicer takrat celo z nova sezidala. Toda smrt nam je bila gosp. župnika pokosila in tako tudi lepi namen pokvarila, da je vse pri starem ostalo. Da si je cerkev v resnici premala, vendar pa nam za voljo slabih letin še ni bilo mogoče, da bi si cerkev z nova postavili. Sedaj pa smo dobili dobrotnico, katera je 2000 gld. za povečanje naše farne cerkve sporočila. Bila nam je vsem faranom znana Marija Rojko, vsa skrbna, poštena in pobožna posestnica v Vintanoškem vrhu, katera je v minulem letu v gospodu zaspala. Naš sedanji častiti gospod župnik F. Zmazek so se odločili, kakor hitrejš to delo do-